

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2020

**REKENINGKUNDE V2
(EKSEMPLAAR)**

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 11 bladsye, 'n 1-bladsy formuleblad
en 'n 9 bladsy-antwoordeboek.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeurig.

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.
3. 'n FORMULEBLAD met finansiële aanwysers is by die vraestel aangeheg. Jy mag dit gebruik indien nodig.
4. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien.
5. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
6. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
7. Toon ALLE bewerkings tot EEN desimale punt, waar van toepassing.
8. Skryf netjies en leesbaar.
9. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG 1: 35 punte; 30 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Rekonsiliasies BTW	Finansiële Rekeningkunde • Begrippe, Bank en Krediteurerekonsiliasie Bestuur van Hulpbronne • BTW-berekeninge • Interne beheer

VRAAG 2: 53 punte; 40 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Vervaardiging en Kosteberekeninge	Bestuur van Hulpbronne • Begrippe, berekeninge en vertolking van voorraad-inligting • Gelykbreek

VRAAG 3: 37 punte; 30 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Begrotings	Bestuursrekeningkunde • Debiteure-invordering • Interne beheer • Etiek

VRAAG 4: 25 punte; 20 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Vaste Bates Interne beheer	Bestuursrekeningkunde • Bateverkope • Interne beheer

VRAAG 1: REKONSILIASIES EN BTW**(35 punte; 30 minute)****1.1 BEGRIPPE**

Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Skryf slegs 'waar' of 'onwaar' langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.2) in die ANTWOORDEBOEK.

1.1.1 'n Eksterne ouditeur sal die Bankrekonsiliasiestaat aan die einde van elke maand wil bestudeer. (1)

1.1.2 'n Debietsaldo in die Bankstaat is 'n aanduiding van 'n oortrokke saldo. (1)

1.2 BANKREKONSILIASIE

Die boekhouer van Russel & Seun het die Bankstaat op 31 Julie 2020 ontvang en met die Kontantjoernale vir Julie 2020 vergelyk.

GEVRA:

Gebruik die nodige inligting om die Bankrekonsiliasiestaat op 31 Julie 2020 te voltooi en bereken die korrekte saldo van die Bankrekening. (8)

A. Op 31 Julie 2020 toon die Bankstaat 'n batige saldo van R3 600.

B. Items op die Bankstaat vir Julie 2020 wat nie in die kontantjoernale voorkom nie:

- 'n Onbetaalde tjek vir R820 wat oorspronklik ontvang is van debiteur, L. Red, ter vereffening van sy skuld van R850, is geweier weens onvoldoende fondse.
- 'n Huurder, N. Bergh, het die huur vir Junie 2020, R2 500, direk in die besigheid se lopende bankrekening gedeponeer.
- 'n Debietorder vir die eienaar se selfoonrekening, R1 400.
- Kredietkaartheffings en diensgeld, R360.
- 'n Deposito van R3 800. Daar is vasgestel dat die rekening van Russel & Seun verkeerdelik gekrediteer is. Die bank sal dit gedurende Augustus 2020 regstel.

C. Items in die Kontantontvangstejoernaal en Kontantbetalingsjoernaal wat nie op die Bankstaat voorkom nie:

- Deposito op 29 Julie 2020, R15 200
- Tjeks:

Nr. 231	R2 020 (gedateer 26 Julie 2020)
Nr. 235	R1 570 (gedateer 31 Augustus 2020)

D. Ongemerkte items in die Bankversoeningstaat vir Junie 2020:

Tjek nr. 156, R2 860 (gedateer 5 Januarie 2020)

1.3 KREDITEUREREKONSILIASIE

Lavender Verskaffers het 'n rekeningstaat van 'n krediteur, Bramley Handelaars, ontvang. Die saldo op die staat stem nie ooreen met die saldo van Bramley Handelaars se rekening in die Krediteuregrootboek van Lavender Verskaffers nie.

GEVRA:

- 1.3.1 Bramley Handelaars se kredietterme is 60 dae. Lavender Verskaffers verkies om hul rekening sommige maande binne 30 dae te vereffen. Verskaf TWEE punte om aan te dui dat dit nie 'n goeie besluit is nie. (4)
- 1.3.2 Teken die volgende foute en weglatings in die tabel in die ANTWOORDEBOEK aan en bereken die korrekte saldo en totaal. (10)
- Skryf die bedrae in die toepaslike kolomme en dui die vermeerdering of vermindering met 'n (+) of (-) aan.

INLIGTING:

Die saldo van Bramley Handelaars in die Krediteuregrootboek van Lavender Verskaffers, R21 130. Die saldo van die staat ontvang van Bramley Handelaars, R32 600.

Foute en weglatings ontdek:

- A.** 'n Faktuur vir R13 300 ontvang van Bramley Handelaars, is korrek aangeteken in die Krediteuregrootboekrekening. Op die staat is die bedrag verkeerd aangeteken as R11 200.
- B.** Lavender Verskaffers het 10% korting op 'n betaling van R3 000 op 19 Februarie 2020 aangeteken. Bramley Handelaars het nie hierdie korting toegelaat nie aangesien die betaling laat ontvang is.
- C.** Goedere teruggestuur, R500, verskyn op die staat wat ontvang is. Lavender Verskaffers se boekhouer het vergeet om hierdie transaksie aan te teken.
- D.** Goedere aangekoop van Bramley Handelaars, R3 035 is as 'n debietnota in die Krediteuregrootboekrekening aangeteken.

- E. 'n Direkte oordrag vir R7 000 deur Lavender Verskaffers is op 27 Februarie 2020 in die Kontantbetalingsjoernaal aangeteken. Korting ter waarde van R700, vir vroeë betaling is ook aangeteken. Die rekeningstaat van Bramley Handelaars is as 25 Februarie 2020 gedateer.

1.4 BTW

Die Batteryspesialis is geregistreer vir BTW-doeleindes. Die standaardkoers van 15% BTW is van toepassing, waar nodig.

Die inligting het betrekking op die BTW-periode wat op 31 Augustus 2020 eindig.

GEVRA:

1.4.1 Bereken die BTW-bedrag betaalbaar/ontvangbaar aan/van SAID. (9)

1.4.2 Die interne ouditeur het ontdek dat twee groot verkooptransaksies op krediet, vir R598 000 gedurende Augustus 2020, nie in die toepaslike joernaal aangeteken is nie. Die eienaar dring daarop aan dat hierdie transaksies gedurende September 2020 aangeteken moet word, as gevolg van huidige kontantvloei probleme.

Gee EEN rede waarom die ouditeur nie met hierdie verduideliking tevrede sal wees nie. (2)

INLIGTING:

Besonderhede van transaksies	BTW UITGESLUIT	BTW	BTW INGESLUIT
Fakture vir kredietverkope aan klante uitgereik			R1 415 880
Fakture van verskaffers ontvang	R952 000		
Kredietnotas van verskaffers ontvang		R9 240	
Korting toegestaan aan debiteure vir vroeë betaling van rekeninge		R5 520	
Debiteure-rekeninge as oninbare skuld afgeskryf	R15 600		R17 940
Handelsvoorraad deur eienaar vir sy persoonlike gebruik geneem		R252	

TOTAAL 35

VRAAG 2: VERVAARDIGING EN KOSTEBEREKENINGE**(53 punte; 40 minute)****2.1 VERVAARDIGING**

Jy word voorsien van inligting rakende Kampioen Vervaardigers vir die finansiële jaar geëindig 29 Februarie 2020.

GEVRA:

2.1.1 Voltooi die volgende Grootboekrekeninge:

- Grondstofvoorraad (14)
- Werk-in-prosesvoorraad (12)
- Klaarproduktevoorraad (8)

2.1.2 Bereken die bruto wins vir die jaar. (3)

2.1.3 Bereken die winsgrenspersentasie. (4)

INLIGTING:

A. Die volgende voorraad is op hande:

	R 29 Feb 2020	R 28 Feb 2019
Grondstofvoorraad	85 500	107 000
Werk-in-prosesvoorraad	86 414	25 800
Klaarproduktevoorraad	25 400	126 400
Verbruiksgoedere voorhande (indirekte materiaal)	1 800	9 600

B. Opsomming van transaksies vir die jaar geëindig 29 Februarie 2020.

	R
Kantoorskryfbehoeftes aangekoop	4 350
Grondstowwe kontant aangekoop	250 000
Grondstowwe op krediet aangekoop	158 000
Indirekte materiaal kontant aangekoop	19 900
Vraggeld op aankope van grondstowwe kontant betaal	15 400
Verkope van klaar produkte	1 520 000
Advertensies	28 200
Voertuiguitgawes	14 500
Salarisse: Fabrieksvoorman	90 000
Administratiewe personeel	110 000
Verkoopspersoneel	99 000
Eiendomsbelasting	20 040
Versekering	31 200
Water en elektrisiteit	30 000

ADDISIONELE INLIGTING

- Grondstowwe ter waarde van R16 000, aangekoop van Elektronika Voorsieners, is op 29 Februarie 2020 teruggestuur. Hierdie transaksie is nie aangeteken nie.
- Direkte arbeidskoste beloop R214 749 vir die jaar.
- Die totale fabrieksbokoste vir die jaar beloop R216 965.

2.2 KOSTEBEREKENINGE

Jellytot Vervaardigers vervaardig sweetpakke vir kleuters. Die sweetpakke word verkoop teen 'n winsgrens van 50% op kosprys.

GEVRA:

2.2.1 Kies slegs die DRIE VASTE KOSTES uit die lys hieronder.

(3)

Grondstofkoste	Direkte arbeidskoste	Voorman se salaris
Kommissie op verkope: Verkoopspersoneel	Boekhouer se salaris	Fabriekhuur

2.2.2 Bereken die gelykbreekpunt vir Jellytot Vervaardigers.

(4)

2.2.3 Dink jy Jellytot Vervaardigers moet oorskakel na 'n goedkoper verskaffer? Gee TWEE redes vir jou antwoord.

(5)

INLIGTING:

Die eienaar van Jellytot Vervaardigers voorsien jou van die volgende inligting:

- Verkoopprijs per sweetpak: R160
- Veranderlike koste per sweetpak: R115
- Totale vaste koste: R945 000

Die eienaar lig jou in dat hy 'n nuwe verskaffer van grondstowwe ontdek het. Die materiaal sal na een was verbleik. Dit sal egter die veranderlike koste na R95 verminder. Indien die besigheid die verkoopprijs dieselfde hou, sal dit groter winste verseker.

TOTAAL: 53

VRAAG 3: BEGROTING**(37 punte; 30 minute)**

Jy word voorsien van inligting rakende Peter Pan Skryfbehoeftes. Vuyo Radebe en sy vrou, Lydia, is die eienaars van die besigheid. Die winkel word bestuur deur Alvin Alberts, maar 'n mededinger het vir hom werk teen 'n verhoogde salaris aangebied.

GEVRA:

- 3.1 Verduidelik waarom dit belangrik is om begrote syfers te vergelyk met werklike syfers wat vir daardie periode behaal is. (2)
- 3.2 Bereken die ontbrekende bedrae (aangedui deur **(a)**, **(b)** en **(c)**) in die Debiteure-invorderingskedule vir die begrote periode Maart tot Mei 2020. (4)
- 3.3 Bereken die volgende begrote bedrae:
- 3.3.1 Totale begrote verkope vir Maart 2020 (2)
 - 3.3.2 Begrote bedrae betaalbaar aan krediteure gedurende Mei 2020 (4)
 - 3.3.3 Begrote salarisse vir die winkelassistente vir April 2020 (4)
 - 3.3.4 Die verwagte persentasieverhoging in die salaris van die bestuurder in Mei 2020 (3)
 - 3.3.5 Die bedrag van die addisionele lening wat na verwagting op 1 April 2020 verkry sal word (4)
- 3.4 'n Beampte van die plaaslike munisipaliteit het aangebied om Peter Pan Skryfbehoeftes aan te beveel vir die lewering van skryfbehoeftes ter waarde van R500 000. Hy sal dit egter slegs doen indien Vuyo hom R20 000 kontant betaal. Gee vir Vuyo advies in hierdie verband. Noem TWEE punte. (4)
- 3.5 Vuyo se vrou is kwaad omdat hy nie by die kontantbegroting gehou het nie. Vuyo sê hy het doelbewus nie by die begroting gehou nie omdat hy die totale resultate van die besigheid wou verbeter.
- Identifiseer DRIE oorspanderings in April 2020, behalwe voertuiguitgawes. Verskaf syfers om jou antwoord te ondersteun. Verskaf ook 'n geldige rede vir elke oorspandering om Vuyo se besluite te ondersteun. (6)
 - Verduidelik hoe hierdie meningsverskil met sy vrou in die toekoms verhoed kan word. (2)
 - Noem TWEE ander strategieë wat Vuyo en sy vrou in die toekoms kan oorweeg om die resultate van die besigheid te verbeter. (2)

INLIGTING:**A. Verkope en debiteure-invordering:**

- Die TOTALE verkope vir April 2020 en Mei 2020 is as volg geskat:

April 2020	70 000
Mei 2020	78 750

- 80% van alle verkope is vir kontant. Die res is op krediet.
- Daar word verwag dat debiteure as volg sal betaal:
 - 60% in dieselfde maand waarin verkope plaasvind, onderhewig aan 4% korting
 - 38% in die maand wat volg op verkope
 - 2% van skuld word afgeskryf in die tweede maand na verkope

- Debiteure-invorderingskedule:**

	KREDIET- VERKOPE R	2020 MAART R	2020 APRIL R	2020 MEI R
Februarie	31 500	11 970		
Maart	10 500	(a)	3 990	
April	14 000		8 064	(b)
Mei	(c)			
			12 054	

B. Aankope van voorraad en betalings aan krediteure:

- Die besigheid werk volgens 'n vaste voorraad-basis waarvolgens voorraad wat gedurende 'n maand verkoop word, aan die einde van daardie maand vervang word.
- Die besigheid gebruik 'n winsopslag van 75% op kosprys.
- 70% van alle voorraad word op krediet aangekoop.
- Krediteure word ten volle betaal in die maand wat volg op die maand van aankope.

C. Salarisse:

- Gedurende Maart 2020 het die besigheid 12 winkelassistente, wat elkeen dieselfde verdien, indiens geneem. Gedurende April 2020 is nege van die winkelassistente geregtig op 'n bonus gelykstaande aan 80% van hul maandelikse salaris.
- Alle winkelassistente sal gedurende Mei 2020 'n algemene verhoging kry.
- Die bestuurder het in April 2020 'n bonus ontvang.

D. Lening:

'n Addisionele lening sal op 1 April 2020 teen 14% p.j. rente by Atlantis Bank uitgeneem word.

E Uittreksel uit die kontantbegroting vir die drie maande geëindig 31 Mei 2020:

ONTVANGSTES	MAART	APRIL		MEI
	Begroot	Begroot	Werklik	Begroot
Kontantverkope van voorraad	42 000	56 000	59 200	63 000
Invorderings van debiteure	18 018	12 054	12 800	?
Huurinkomste	5 600	6 160	6 160	6 160
Addisionele lening bekom	0	?	?	0
BETALINGS				
Kontantaankope van voorraad	9 000	12 000	28 000	13 500
Betalings aan krediteure	58 500	21 000	21 000	?
Salarisse van winkelassistente	102 000	?	?	110 160
Salaris van bestuurder	16 000	16 000	40 000	19 200
Rente op lening (14% p.j.)	6 300	7 175	7 175	7 175
Afleweringkoste (vir aflewering aan klante)	9 200	9 200	0	9 200
Versekering (jaarliks betaal)	0	27 000	27 000	-
Advertensies	0	0	0	20 000
Aankoop van voertuig	0	0	180 000	0
Voertuiguitgawes	0	0	4 000	4 000
Diverse uitgawes	5 300	5 300	5 300	5 800

TOTAAL: 37

VRAAG 4: VASTE BATES EN INTERNE BEHEER**(25 punte; 20 minute)**

Jy word voorsien van inligting uit die rekords van Everest Handelaars.

GEVRA:

- 4.1 Wat is 'n *Vastebateregister*? (2)
- 4.2 Bereken die waardevermindering op toerusting vir die jaar. (10)
- 4.3 Voltooi die Bateverkoperekening. (10)
- 4.4 Die eienaar is bekommerd oor die interne beheer van die besigheid se vaste bates. Stel DRIE interne beheermaatreëls voor wat geïmplementeer kan word. (3)

INLIGTING:

1. Die volgende saldo's verskyn in die algemene grootboek op 29 Februarie 2020, die einde van die finansiële jaar:

Vaste bates	Kosprys	Opgehoopte waardevermindering
	29 Feb 2020	1 Maart 2019
Toerusting	645 000	180 000

2. **Toerusting:**

- Verouderde toerusting is op 1 Desember 2019 ingeruil. Die kosprys van hierdie toerusting was R60 000 en die opgehoopte waardevermindering op 1 Maart 2019, R42 000.
Die inruilprys van R22 000 is aanvaar en die kosprys van die nuwe toerusting was R90 000. Dit is korrek aangeteken.
- Waardevermindering op toerusting word bereken teen 20% p.j. volgens die verminderde-saldo-metode.

TOTAAL: 25

TOTAAL: 150

GRAAD 11 REKENINGKUNDE:
FORMULEBLAD VIR FINANSIËLE AANWYSERS

$\frac{\text{Brutowins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Brutowins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Nettowins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$		$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Totale verdienste per vennoot}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang van vennoot}} \times \frac{100}{1}$		$\frac{\text{Nettowins}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang}} \times \frac{100}{1}$
Bedryfsbates : Bedryfslaste		(Bedryfsbates – Voorraad) : Bedryfslaste
(Handel en ander ontvangbares + Kontant en kontantekwivalente): Bedryfslaste		
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365}{1}$		$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Krediet aankope}} \times \frac{365}{1}$
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ of $\frac{12}{1}$		$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$
Langtermynlenings: Eienaarsbelang		Totale bates: Totale laste

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NAME:

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

GRADE 11

NOVEMBER 2020

**ACCOUNTING P2
ANSWER BOOK
(EXEMPLAR)**

MARKS: 150

QUESTION	MAX. MARKS	MARKS OBTAINED	MODERATED MARKS
1	35		
2	53		
3	37		
4	25		
	150		

This answer book consists of 9 pages.

QUESTION 1: RECONCILIATION

1.1 Indicate whether the following statements are TRUE or FALSE. Write only 'True' or 'False' next to the question number.

1.1.1	
1.1.2	

2

1.2

[illegible]

8

1.3.1 Although Bramley Traders offers credit terms of 60 days, Lavender Suppliers prefers to settle their account within 30 days during certain months. Provide TWO points to indicate that it is not a good decision.

--

4

1.3.2

	CREDITORS' LEDGER OF BRAMLEY TRADERS	STATEMENT FROM LAVENDER SUPPLIERS
	21 130	32 600
A		
B		
C		
D		
E		

10

1.4 VAT

1.4.1 Calculate the VAT amount payable/receivable to/from SARS.

9

1.4.2 The internal auditor discovered that two large credit sales transactions for R598 000 during August 2020 were not recorded in the relevant journal. The owner insists that these will be recorded during September, due to current cash flow problems.

Give ONE reason why the auditor would not be satisfied with this explanation.

2

TOTAL MARKS:	35	
---------------------	-----------	--

2.2 COST ACCOUNTING

2.2.1 Three fixed costs

Three fixed costs

	3

2.2.2 Calculate the break-even value of Jellytot Manufacturers.

Calculate the break-even value of Jellytot Manufacturers.

4	

2.2.3 In your opinion, should Jellytot Manufacturers change to a cheaper supplier? Give TWO reasons for your answer.

In your opinion, should Jellytot Manufacturers change to a cheaper supplier? Give TWO reasons for your answer.

5	

TOTAL MARKS:	53	
--------------	----	--

QUESTION 3: BUDGETING

- 3.1 Explain the importance of comparing budgeted figures with actual figures achieved for the same period.

--

2

- 3.2 Calculate the missing amounts (indicated by a, b and c) in the Debtors' Collection Schedule for the budgeted period March to May 2020.

a		
b		
c		

4

- 3.3.1 Calculate the budgeted total sales for March 2020.

--

2

- 3.3.2 Calculate the amount budgeted for payments to creditors during May 2020.

--

4

- 3.3.3 Calculate the budgeted salaries of the shop assistants for April 2020.

--

4

- 3.3.4 Calculate the % increase in the salary of the manager expected in May 2020.

3

- 3.3.5 Calculate the amount of the additional loan expected to be acquired on 1 April 2020.

4

- 3.4 An official of the local municipality has offered to recommend Peter Pan Stationers to supply stationery to the value of R500 000. However, he will only do this if Vuyo pays him R20 000 in cash. Give Vuyo advice in this regard. State TWO points.

4

3.5

Identify **THREE** over-payments in April 2020, apart from vehicle expenses. Provide figures to support your answer. Provide a valid reason for each over-payment to support Vuyo's decisions.

	Over-payment with figures	Valid reason
1		
2		
3		

6

Explain how this difference of opinion with his wife can be avoided in future.

2

State **TWO** other strategies that Vuyo and his wife could consider in future to improve the results of the business.

2

TOTAL MARKS:

37

QUESTION 4: FIXED ASSETS AND INTERNAL CONTROL

4.1

What is a *Fixed Assets Register*?

2

4.2

Calculate the depreciation on equipment for the year.

10

4.3

Asset Disposal

10

4.4

The owner is concerned about the internal control over the fixed assets of the business. Suggest THREE internal control measures that could be implemented.

3

TOTAL MARKS:**25****TOTAL: 150**

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2020

REKENINGKUNDE V2 NASIENRIGLYN (EKSEMPLAAR)

PUNTE: 150

NASIENBEGINSELS:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde item strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbel penalisering nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Vol punte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). Let wel: waar bedrae op memo aangedui word as deel van bewerkings, word die metodepunt nie ook toegeken vir die finale antwoord nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hake voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Hierdie memorandum is nie vir verspreiding aan die publiek nie aangesien dit mag voorkom asof sekere items nie korrek hanteer word nie. Aanpassings word gemaak om voorsiening te maak vir sekere nuanses in sommige vrae.
8. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
9. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
10. 'Bewerking' beteken 'kontroleer bewerking'. 'Een deel korrek' beteken 'Bewerking en een deel korrek'.
11. Waar metodepunte toegeken word, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie. In sulke gevalle moet die metodepunt nie toegeken word nie. Dui aan d.m.v. ☒.
12. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf.
13. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 9 bladsye.

VRAAG 1: REKONSILIASIES

1.1 Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Skryf slegs 'waar' of 'onwaar' langs die nommers.

1.1.1	Onwaar ✓
1.1.2	Waar ✓

2

1.2

Bankrekonsiliasiestaat op 31 Julie 2020:		
	Debiet	Krediet
Saldo volgens Bankstaat		3 600 ✓
Laat deposito		15 200 ✓
Uitstaande tjeks:		
Nr 231	2 020 ✓	
Nr 235	1 570 ✓	
Regstelling van foutiewe deposito	3 800 ✓✓	
Saldo volgens Bankrekening	Balanseerende bedrag 11 410 ☒	
	18 800 ☒ vir beide totale	18 800

-1 Vreemde item: Maks. 2

8

1.3.1 Alhoewel Bramley Handelaars se kredietterme 60 dae is, verkies Lavender Verskaffers om hul rekening sekere maande binne 30 dae te vereffen. Verskaf TWEE punte om aan te dui dat dit nie 'n goeie besluit is nie.

Enige TWEE punte ✓✓ ✓✓

- Hou kontant so lank moontlik in eie bankrekening om rente te verdien.
- Vorder eers geld in van debiteure en betaal dan krediteure.
- Sonder korting vir vroeë betaling, is daar geen voordeel nie.
- Betaal so laat moontlik, maar maak seker rente word nie gehef nie.

4

1.3.2

	KREDITEUREGROOTBOEK- REKENING VAN BRAMLEY HANDELAARS	STAAT ONTVANG VAN BRAMLEY HANDELAARS
	21 130	32 600
A		13 300 – 11 200 + 2 100 ✓✓
B	+ 300 ✓✓	
C	- 500 ✓	
D	(3 035 + 3 035) + 6 070 ✓✓	
E		- 7 000 een punt; -700 een punt = 7 700 ✓✓
	27 000 * ☒	27 000

* Bewerking, een deel korrek. Albei bedrae

10

1.4 BTW

1.4.1 Bereken die BTW-bedrag betaalbaar/ontvangbaar aan/van SAID.

142 800 ✓✓	184 680 ✓✓
5 520 ✓	9 240 ✓
2 340 ✓	252 ✓
43 512 ✓ Bewerking, een deel korrek.	

OF Kies 'n reël

$$184\,680 - 142\,800 + 9\,240 - 5\,520 - 2\,340 + 252 = 43\,512$$

$$- 184\,680 + 142\,800 - 9\,240 + 5\,520 + 2\,340 - 252 = 43\,512$$

9

1.4.2 Die interne ouditeur het ontdek dat twee groot verkooptransaksies op krediet, vir R598 000 gedurende Augustus 2020, nie in die toepaslike joernaal aangeteken is nie. Die eienaar dring daarop aan dat hierdie transaksies gedurende September 2020 aangeteken moet word, as gevolg van huidige kontantvloei-probleme.

Gee EEN rede waarom die ouditeur nie tevrede sal wees met hierdie verduideliking nie.

Oneties. ✓ Hy moenie aan die eienaar se versoek voldoen nie. Hulle maak gebruik van die faktuurbasis-metode om BTW aan te teken. Daarom moet dit aangeteken en betaal word. ✓

2

TOTALE PUNTE:

35

VRAAG 2: VERVAARDIGING EN KOSTEBEREKENINGE**2.1 VERVAARDIGING****2.1.1 ALGEMENE GROOTBOEK VAN KAMPIOEN VERVAARDIGERS
GRONDSTOFVOORRAAD**

2019 Mrt	01	Saldo	107 000 ✓	2020 Feb	29	Krediteure-kontrole ✓	16 000 ✓
2020 Feb	28	Bank ✓ (250 000 + 15 400) 1 punt elk	265 400 ✓✓✓			Grondstof uitgereik/Werk- in-proses ✓	428 900 ✓ ☒ Balanserende bedrag
		Krediteure- kontrole ✓	158 000 ✓			Saldo	85 500 ✓
			530 400				530 400
2020 Mrt	01	Saldo	85 500 ✓				

14**WERK-IN-PROSESVOORRAAD**

2019 Mrt	01	Saldo	25 800 ✓	2020 Feb	29	Klaarprodukte- voorraad ✓	800 000 ✓ ☒ Balanserende bedrag
2020 Feb	28	Direkte arbeidskoste ✓	214 749 ✓			Saldo	86 414 ✓
		Direkte Materiaalkoste ✓	428 900 ☒				
		Fabrieks- bokoste ✓	216 965 ✓				
			886 414				886 414
2020 Mrt	01	Saldo	86 414 ✓				

12**KLAARPRODUKTEVOORRAAD**

2019 Mrt	01	Saldo	126 400 ✓	2020 Feb	28	Koste van verkope ✓	901 000 ✓ ☒ Balanserende bedrag
2020 Feb	28	Werk-in- proses- voorraad ✓	800 000 ☒			Saldo	25 400 ✓
			926 400				926 400
2020 Mrt	01	Saldo	25 400 ✓				

8**2.1.2 Bereken die bruto wins vir die jaar.**R1 520 000 ✓ – R901 000 ☒ = R619 000 ☒**3**

2.1.3

Bereken die winsgrenspersentasie.

$$\frac{619\,000}{901\,000} \times \frac{100}{1} = 68,7\%$$

4

2.2

KOSTEBEREKENINGE

2.2.1

Drie vaste kostes

Voorman se salaris ✓
 Fabriekhuur ✓
 Boekhouer se salaris ✓

3

2.2.2

Bereken die gelykbreekpunt vir Jellytot Vervaardigers.

$$\frac{R945\,000}{R160 - R115}$$

$$\frac{R945\,000}{R45}$$

$$= 21\,000 \text{ eenhede}$$

4

2.2.3

Dink jy Jellytot Vervaardigers moet oorskakel na 'n goedkoper verskaffer? Gee TWEE redes vir jou antwoord.

Ja/Nee ✓

Rede ✓✓ ✓✓**Nee**

- Verloor klandisiewaarde
- Swak kwaliteit materiaal
- Klante sal na ander winkels gaan – minder wins
- Uiteindelik swakker kwaliteit en goedkoper pryse

Ja

- Klem is op wins
- 'n Vraag kan geskep word waarin die besigheid kan voorsien

5

TOTALE PUNTE:

53

VRAAG 3: BEGROTING

- 3.1 **Verduidelik waarom dit belangrik is om begrote syfers met werklike syfers behaal vir daardie periode te vergelyk.**

Een geldige verduideliking ✓✓

Afwykinge kan geïdentifiseer en regstellende maatreëls kan in plek gesit word.
Bepaal of die begroting realisties is.
Identifiseer neigings van wanbestuur van kontant.

2

- 3.2 **Bereken die ontbrekende bedrae (aangedui deur a, b en c) in die Debiteure-invorderingskediule vir die begrote periode Maart tot Mei 2020.**

a	6 048 ✓✓
b	5 320 ✓
c	15 750 ✓

4

- 3.3.1 **Bereken die totale begrote verkope vir Maart 2020.**

$$10\,500 \times 100/20 = 52\,500 \quad \checkmark\checkmark$$

2

- 3.3.2 **Bereken die begrote bedrae betaalbaar aan krediteure gedurende Mei 2020.**

$$40\,000$$

$$70\,000 \checkmark \times 100/175 \checkmark \times 70\% \checkmark = 28\,000 \quad \checkmark \text{ enige een deel korrek}$$

OF

$$12\,000/30 \times 70 = 28\,000$$

1 punt 1 punt 1 punt 1 saamwerk punt

4

- 3.3.3 **Bereken die begrote salarisse vir die winkelassistente vir April 2020.**

$$102\,000/12 = 8\,500$$

$$8\,500 \times 3 = 25\,500$$

$$15\,300 \times 9 = 137\,700$$

$$25\,500 \checkmark + 137\,700 \checkmark \checkmark = 163\,200 \quad \checkmark \text{ enige een deel korrek}$$

OF

$$102\,000 \text{ een punt} + 61\,200 \text{ twee punte} = 163\,200$$

(102 000 X 80% X 9/12) 1 saamwerkpunt

1 punt 1 punt

4

3.3.4

Bereken die verwagte persentasie verhoging in die salaris van die bestuurder in Mei 2020.

3 200 (een punt)

$(19\,200 - 16\,000) \checkmark / 16\,000 \checkmark = 20\% \checkmark$ enige een deel korrek

3

3.3.5

Bereken die bedrag van die addisionele lening wat na verwagting op 1 April 2020 verkry sal word.

$875 \checkmark \times (100 \times 12) \checkmark / 14 \checkmark = 75\,000 \checkmark$ enige een deel korrek

OF:

$7\,175 \times 100 / 14 \times 12 = 615\,000$ twee punte

$6\,300 \times 100 / 14 \times 12 = \underline{540\,000}$ een punt

75 000 een w/s punt

4

3.4

'n Beamppte van die plaaslike munisipaliteit het aangebied om Peter Pan Skryfbehoeftes aan te beveel vir die lewering van skryfbehoeftes ter waarde van R500 000. Hy sal dit egter slegs doen indien Vuyo hom R20 000 kontant betaal. Gee vir Vuyo advies in hierdie verband. Noem TWEE punte.

Enige TWEE voorstelle $\checkmark \checkmark \checkmark \checkmark$

- Dit is omkoperij wat oneties en onwettig is.
- Indien hierdie inligting algemeen bekend sou raak, sal dit in die toekoms 'n negatiewe uitwerking op die besigheid hê.
- Vuyo moet 'n formele tender by die munisipaliteit inhandig en die kontrak bekom deur die normale prosedures te volg.

4

3.5

Identifiseer DRIE oor-spanderings in April 2020, behalwe voertuig-uitgawes. Verskaf syfers om jou antwoord te ondersteun. Verskaf ook 'n geldige rede vir elke oor-spandering om Vuyo se besluite te ondersteun.

	Oorspanderings met syfers Item en syfer ✓ ✓ ✓	Geldige rede ✓ ✓ ✓
1	Kontantaankope van voorraad (R28 000) was aansienlik hoër as die begrote bedrag (R12 000)	Moontlik om voordeel te trek uit korting vir grootmaat-aankope.
2	Die bonus aan die bestuurder (R24 000)	Hy het die dienste van 'n waardevolle werknemer behou.
3	Aankoop van voertuig (R180 000)	Die verskil tussen voertuig-uitgawes en afleweringkoste is R5 200 per maand.

6

Verduidelik hoe hierdie meningsverskil met sy vrou in die toekoms verhoed kan word.

Aangesien hulle die besigheid saam bedryf, moet hulle spesiale vergaderings hou om gesamentlik die begroting op te stel. Vuyo moet sy vrou raadpleeg voordat hy geld spandeer op items waarvoor nie begroot is nie. ✓✓

2

Noem TWEE ander strategieë wat Vuyo en sy vrou in die toekoms kan oorweeg om die resultate van die besigheid te verbeter.

Enige twee geldige punte: ✓ ✓

- Adverteer maandeliks
- Verminder die aantal winkelassistente
- Hervat aflewering aan klante
- Onderhandel langer krediettermyne met krediteure

2

TOTALE PUNTE:	37	
----------------------	-----------	--

VRAAG 4: VASTE BATES EN INTERNE BEHEER

4.1

Wat is 'n Vastebateregister?

Enige geldige verduideliking ✓✓

'n Vastebateregister is 'n boek waarin al die bates wat die besigheid besit, aangeteken word.

2

4.2

Bereken die waardevermindering op toerusting vir die jaar.

Nuwe toerusting: $90\,000 \times 20\% \times 3/12$ R4 500 ✓✓

Verkochte toerusting: $60\,000 \checkmark - 42\,000 \checkmark = 18\,000 \times 20\% \times 9/12 \checkmark$
R2 700 ✓

Ou toerusting: $555\,000 \checkmark - 138\,000 \checkmark = 417\,000 \times 20\%$ R83 400 ✓

Totaal: R90 600 ✓

10

4.3

Bateverkope

2019 Des 1	Toerusting ✓	60 000 ✓	2020 Des 1	Opgehoopde waardevermindering op toerusting ✓ (42 000 ✓ + 2 700 ✓) sien 4.2	44 700 ✓
	Wins met ver- koop van toerusting ✓	6 700 ✓		Krediteure-kontrole ✓	22 000 ✓
		66 700			66 700

10

4.4

Die eienaar is bekommerd oor die interne beheer van die besigheid se vaste bates. Stel DRIE interne beheermaatreëls voor wat geïmplementeer kan word.

Drie geldige voorstelle ✓ ✓ ✓

- Verseker dat alle vaste bates veilig geberg word (sekuriteit)
- Verseker deeglike magtigingsprosedures is in plek
- Doen gereelde fisiese ondersoeke en vergelyk met vastebateregister

3

TOTALE PUNTE:

25

TOTAAL: 150